

Zó kan Dilan Yeşilgöz zich alvast voorbereiden op een kabinet met NSC en BBB

Posted on 2 september 2023 by Eduard Bomhoff

Als op de avond van 22 november blijkt dat Maurice de Hond met zijn peiling van deze week dichtbij de werkelijke verkiezingsuitslag zat, dan is een linkse coalitie onmogelijk en gaan NSC (Pieter Omtzigt), VVD en BBB regeren. Misschien met feitelijke steun van een paar kleine partijen, misschien ook met gedoogsteun van partijen die geen ministers leveren, maar wel helpen om Frans Timmermans c.s. buiten de deur te houden.

De eerste twee stappen liggen voor de hand en kunnen ook bredere steun krijgen. Allereerst een plechtige afspraak dat voortaan niemand meer het lot zal treffen van Khadija Arib, Dennis Wiersma en te veel anderen.

Natuurlijk moet er een zorgvuldige procedure blijven bestaan voor klachten over ernstig wangedrag op seksueel gebied, maar een schervengericht op basis van anonieme beschuldigingen omtrent luidruchtig of theatraal gedrag in vergaderingen

mag nooit meer.

Anonieme aanklagers lopen geen enkel risico

Bedenk daarbij dat de anonieme aanklagers en hun regisseurs hoog in de ambtenarij zelf geen enkel risico lopen. De ambtenaren die schijnbaar stoer het werk voor Arib demonstratief neerlegden, gingen niet naar huis zonder baan, maar kregen een overplaatsing die hun meer convenieerde. De topambtenaren die Wiersma wegschoven, houden hun machtige positie en kunnen de staat laten opdraaien voor eventuele advocatenkosten.

Zó fout – en belangrijk om dat in november grondig te verwerpen. Het nieuwe kabinet van NSC, VVD en BBB zal het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat weer de oude naam ‘Economische Zaken’ willen geven. De paar honderd ambtenaren die daarmee boventallig worden, mogen niet in de verleiding komen om samen met D66-topambtenaren (en daarvan zijn er te veel) een Arib of een Wiersma te maken van hun nieuwe minister.

Stap twee: de gekozen burgemeester. De SP moest vijftientig jaar wachten op de eerste burgemeester uit eigen kring; NSC en BBB willen toekomstig kader trainen en we zien overal in het buitenland dat ervaring als burgemeester vaak een opstap is voor de landelijke politiek. Ook deze stap kan rekenen op brede steun van buiten de nieuwe coalitie: D66, SP en alle partijen die nu tot de rechtse oppositie worden gerekend, zijn vóór.

Twee *no-brainers*, maar dan? Hier drie suggesties in volgorde van ‘niet zo moeilijk’ tot ‘pijnlijk slikken voor de VVD van Dilan Yeşilgöz’.

Suggestie één: de 24,3 miljard uit het stikstoffonds terug in de pot, en een paar urgente wetwijzigingen zodat rechters zich niet meer hoeven uit te spreken over vleermuizen in spouwmuren, milligrammen stikstofdepositie in Flevoland (destijds nota bene ingepolderd voor de landbouw) en over de bouw, waarbij de extra stikstof alleen geldt tijdens de aanleg en dus per definitie niets slechts betekent voor de toekomst van de natuur.

Lijkt niet zo moeilijk voor de VVD, en krijgt steun van iedereen die zag dat het Nederlandse stikstofbeleid in internationaal verband extreem afweek en dat rechters te veel op de stoelen van politici en bestuurders waren geklommen. Ook

zie ik bij de VVD geen grote groepen donateurs die belang hebben bij het huidige stikstofbeleid.

Weg met de pensioenwet

Suggestie twee: de pensioenwet naar de uitgang begeleiden. Arnoud Boot (ex-voorzitter van de Bankraad van De Nederlandsche Bank) en Jan van Zijl (in de jaren 2016-2021 vicevoorzitter van het ABP) [schreven vorige week](#) dat de pensioenhervorming nu al is ontspoord: 'Wij verwachten grote uitvoeringsproblemen die via maatschappelijke onvrede de Tweede Kamer achteraf zullen bereiken.'

Als doekje voor het bloeden stellen Boot en Van Zijl voor om de procedure te gaan volgen die in de Kamer geldt voor de 'Groot Project Status' met een 'jaarlijkse verantwoordingscyclus'. Dan moet de hele Tweede Kamer – en dus niet alleen een paar woordvoerders – zich comfortabel voelen met de voortgang. Dat betekent natuurlijk het einde van het 'invaren', omdat Pieter Omtzigt en Caroline van der Plas zich heel duidelijk tégen de pensioenwet hebben verklaard.

De actie van Boot en Van Zijl is significant. Tot nog toe was Boot vanwege zijn hoge functie bij De Nederlandsche Bank nooit ingegaan op de dringende verzoeken van economische collega's om ook te waarschuwen tegen de pensioenwet. Van Zijl op zijn beurt had tijdens het voorbereidingstraject van de wet een topfunctie bij het grootste pensioenfonds en zweeg toen. Nu weet hij zich in zijn kritiek gesteund door drie oud-toppers uit dat ABP (Jelle Mensonides, Jean Frijns en Dick Sluimers).

Yeşilgöz moet rekenen op heftige tegenstand van De Nederlandsche Bank zodra de pensioenwet naar doodlopend spoor wordt gerangeerd. Maar bankpresident Klaas Knot is niet meer zo geliefd in Den Haag. Hij dwong de pensioenfondsen de markt in voor rentederivaten (gokproducten waar Goldman Sachs aan verdient, maar die pensioenfondsen vanwege hun lange horizon niet nodig hebben). Dat heeft de fondsen onnodig een verlies van ongeveer 100 miljard opgeleverd, alleen omdat De Nederlandsche Bank niet bereid is om eerdere fouten toe te geven.

Suggestie drie: afremmen van het koortsachtige CO2-beleid. Maurice de Hond verwacht dat NSC en BBB in hun campagne de nadruk zullen leggen op de kosten van het CO2-beleid. Yeşilgöz heeft groot belang om daarin mee te gaan en op die manier het debat weg krijgen van de vraag of 1,5 graad opwarming nog is te

voorkomen, of dat we dat moeten accepteren. Hoe meer de campagne gaat over geld, des te gemakkelijker kan Yeşilgöz claimen dat CO2 weliswaar vraagt om actie, maar óók de toenemende armoede en het tekort schietende onderwijs.

Haar probleem met die tactiek is al niet meer het vasthouden van de VVD-kiezers, maar de opstelling van werkgeversclub VNO-NCW. Voorzitter Ingrid Thijssen houdt vol dat klimaatbeleid de grootste prioriteit is voor de werkgevers.

Het klimaatbeleid moet worden afgeremd

Dat is in het belang van een paar grote ondernemingen die veel geld verdienen met ondergrondse opslag van CO2 in de Noordzee en extra bekabeling voor windmolens. In onze Nederlandse polder weet niemand hoeveel geld de VVD krijgt van die grote bedrijven, maar Yeşilgöz kan hopen dat het enthousiasme bij de kleinere ondernemers weer stijgt wanneer zij zich uitspreekt tegen rekeningrijden en tegen een benzineprijs die zo veel hoger is dan in Duitsland en België.

Dat kan financieel natuurlijk alleen wanneer we het klimaatbeleid afremmen. PvdA/GroenLinks-lijsttrekker Frans Timmermans wil juist versnellen en dat lijkt mij voor Yeşilgöz een prachtige uitgangspositie om CO2 zeker niet te bagatelliseren, maar te benadrukken dat politici het óók moeten opnemen voor de honderdduizenden kinderen die in armoede leven, voor de ouders die opeens horen dat hun kind nog maar vier dagen naar school kan, en voor de ondernemers die hun plannen voor 2024 moeten maken en niet weten of de benzine inderdaad 2,45 euro per liter gaat kosten.

Asielbeleid, woningtekort en de wachtlijsten in de zorg zijn volgens de enquêtes de andere drie top-onderwerpen voor de kiezers, maar daarover hebben NSC en BBB zich nog niet zo precies uitgesproken. Voor nu heeft Yeşilgöz in ieder geval al drie thema's om uit te werken en alvast voor te sorteren op de onvermijdelijk lijkende coalitie waaraan zij wellicht ook – als premier – leiding gaat geven.

Eduard Bomhoff is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.

Het zijn de donateurs die **Wynia's Week** mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!